

9. Анотация на материалите по чл. 65 (1) за участие в конкурс за заемане на **академичната длъжност „доцент“**, област на висше образование **2. Хуманитарни науки**, професионално направление **2.1. Филология (Общо и сравнително езикознание)**

- 1. Карталова 2024:** Карталова, М. *Фамилните имена на българите, мотивирани от професия или занаят*. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2024. с. 246. ISBN 978-619-202-995-1

Представената монография има функциите на хабилитационен текст. Предметът на изследване в научната разработка е съсредоточен върху етимологията, синонимните отношения и тематичното класифициране на фамилните имена, а обектът са тези ФИ, чиято семантика на мотивиращата дума е свързана с *професия* или *занаят*, т.е. във фокуса са фамилните имена от края на XIX век, когато се формират и утвърждават фамилните имена като елемент в именната система на българските граждани, до началото на второто десетилетие на XXI век. За целите на настоящото изследване са ексцерпирани над 1670 антропонимни единици, въз основа на които са направени и анализите в труда. При разглеждането на ФИ въз основа на произхода са обособени две големи групи – *ФИ с домашен произход* (срв. Воденичаров, Житаров, Часовникаров, Точиларов, Медникаров, Пчеларов, Косачев, Свиначаров, Хлебаров и мн.др.) и *ФИ с чужда етимология* (ФИ са разпределени в четири групи – 1) ФИ от турски език (турски заемки в българския език), 2) ФИ от гръцки заемки, 3) ФИ от романски езици, 4) ФИ от други езици). Основните задачи, спомогнали за реализирането на поставените цели, са: да се обрисова езиковата картина на българина, възплътена във ФИ, инспирирани от професия или занаят; да се изобрази кратък очерк на занаятите по българските земи, както и развитието им (вкл. и кои занаяти започват да изчезват); да се изведат в азбучен показалец ексцерпираните фамилни имена и всяко име да бъде придружено от семантика на мотивиращата лексема и етимологични бележки.

- 2. Карталова 2024:** Карталова, М. *Фамилните имена на българите, мотивирани от доместициран животински вид*. // В: Научни трудове на ПУ „Паисий Хилендарски“, том 61, кн. 1, сб. А, 2023 – Филология, с. 251 – 262. ISSN 0861-0029, DOI 10.69085/ntf2024a251

Обектът на изследване в настоящата статия попада в сферата на антропонимията, като се обръща внимание на фамилните имена на българите, които са мотивирани от доместициран животински вид. За целите са използвани над 270

ФИ и техните словоформи, като са разпределени в две основни групи. Въпреки че извън прекия обект на изследване остава детайлната етимология на мотивиращата лексема, то ФИ са придружени от етимологични бележки, както и от семантика на диалектната дума. Този тип единици са много показателни от народопсихологична гледна точка, тъй като те разкриват народопсихологията на българите в едни отминали времена, както и мястото на животновъдството в техния бит и ежедневието.

- 3. Карталова 2024:** Карталова, М. *За образността и устойчивостта в конструкциите от типа X като Y в българския език.* // В: Научни трудове на Съюза на учените в България–Пловдив, серия А. Обществени науки, изкуство и култура, т. VII, ISSN 1311-9400 (Print), ISSN 2534-9368 (On-line), с. 87 – 93.

В настоящия текст се разглеждат конструкции, за които в лингвистичната практика се използват различни наименования (напр. устойчиви, традиционни, образни и др.). Към сферата на проучването влиза и това дали единиците от типа *X като Y* се отнасят в обхвата на фразеологията, или когнитивната лингвистика. Проследяват се мнения на изтъкнати специалисти дали всички сравнения се отнасят в рамките на фразеологията, или не, както и какво е схващането в лингвистичната традиция за границите и обема на устойчивите/образните сравнения. Специално внимание се обръща на два основни белега в компаративните структури, а именно тяхната образност и устойчивост. Изследват се образите, които влизат в ролята на компаратум, като се набляга на възможната им иновация, тъй като именно на компонентите в дясната част на сравнението се дължи образността.

- 4. Карталова 2024:** Карталова, М. *Паремийният свят на българина – позитивни тематични полета.* // В: VIII Международна научно-практическа конференция “SCIENCE and TECHNOLOGIES”, Алматы, Казахстан, 2024, с. 121 – 128. ISBN 978-601-332-668-9; DOI 10.24412/2709-1201-2024-121-128

В текста се изследват пословиците и поговорките (т.нар. паремии) в българския език, които са ориентирани около позитивното тематично поле. В изследователския периметър попадат както тематичните кръгове, които генерират най-голям брой пословици и поговорки, така и структурната организация и семантичната насоченост на паремииите. Основното, което рефлектира върху този тип единици, е мирогледът на българския народ. Това, което продикува избора ни да се спрем на конкретния тип изрази, е, че паремииите са най-трудно податливи на изменения. Те могат да бъдат определени като моста между отделните поколения и

като тези изрази „пропътували векове“, но останали актуални и към настоящия момент.

Имайки предвид характера на проучването, е невъзможно да бъдат илюстрирани всички ескцерпирани пословици и поговорки, ориентирани около позитивното поле. Водещата цел на изследването е да се проследи кои тематични полета, представящи позитивното схващане на българите, са генератор на най-голям брой пословици и поговорки. Използвани са само единици с лексикографски статут (речници; книги с прилежаща речникова част и др.). Реализирането на поставената цел би довело до обрисването на езиковата картина на българския народ, пресъздадена в и чрез паремииите. Някои от обособените полета биха могли да се тълкуват двояко, но мотивът ни за присъединяването към изследваната от нас група, ще бъдат представени в изложението на настоящия текст.

- 5. Карталова 2024:** Карталова, М. *Синонимни отношения при българските фамилни имена, мотивирани от професия или занаят.* // В: Сборник доклади от Първа национална научна конференция с международно участие „Език и наука“ – МУ – Пловдив, 2024, с. 247 – 255. ISBN 978-619-237-129-6

Статията разглежда синонимните отношения в специфичен тип единици, които са обект на ономастично изследване. Българските фамилни имена са част от българската трикомпонентна именна система, а фокусът на изследването е поставен върху онези фамилни имена, които произлизат от термини, отнасящи се до професии или занаяти. На базата на извлечения емпиричен материал се проследяват и основните причини за синонимията и от какво зависи тя. В текста се проучва и кои от изходните лексеми, означаващи професия или занаят, мотивират най-голям брой фамилни имена сред българските граждани. Отчита се и фактът, че докато личните имена се влияят от модата и от това, което е иновативно и актуално в ежедневието ни, то фамилните имена са онази част от идентичността на всеки човек, която го свързва с миналото и традициите му.

- 6. Карталова 2024:** Карталова, М. *Наблюдения върху фитоконпонента като компаратум в образните и устойчивите сравнения в българския език.* // В: IX International Scientific and Practical Conference «Theoretical and Practical Aspects of the Development of Science and Education», March 05 – 08, 2024, Prague, Czech Republic, p. 214 – 222. ISBN 979-8-89292-739-0; DOI 10.46299/ISG.2024.1.9

Образните и устойчивите сравнения са сред най-добрите начини за опознаване и интерпретиране на заобикалящата ни действителност в рамките на всеки един език, тъй като процесът на сравняване е органически присъщ на човека.

Обектът на изследване в представения текст е ориентиран около фитокомпонента като компаратум, както и асоциациите/символиките, които предизвиква. Преобладават не само образните и устойчивите сравнения с еднолексемен компаратум, но и тези с монолексемен *tertium comparationis*. Качествата, представени от прилагателни имена, маркиращи основно физически характеристики, съдържащи се в образните и устойчивите сравнения, обективно се притежават от образите, с които се обвързват, напр. червен като божур/мак/домат/череша/цвекло/панджар и др. В част от сравнителните конструкции не се наблюдава преосмисляне на образа, тъй като той притежава характеристиките, които му се приписват (напр. *маргаритката* е бяла, *черешата* е червена, *макът* също е червен, *тополата* е тънка и висока, *лимонът* е жълт и пр.).

7. Карталова 2023: Карталова, М. *За образните сравнения с tertium comparationis красив/хубав (изследване върху българския език)*. // В: *Orbis Linguarum*, volume 21, issue 1, pp. 29 – 35. ISSN: 1426-7241 (Print), DOI 10.37708/ezs.swu.v21.i1.3

Обект на изследване в настоящата статия са образните сравнения, които съдържат като *tertium comparationis* красив/хубав в състава си. Сравненията, по-известни в лингвистиката като устойчиви, а не образни, се очертават като най-лесния начин за опознаване на заобикалящата ни действителност и новопоявилите се реалии. В този тип конструкции проличава асоциативното мислене на индивида, което, от своя страна, дава основание те да бъдат разглеждани както като факти на езика, така и като факти на речта.

В изложението на статията се представят лексико-граматическите характеристики на разглежданите компоненти в рамките на сравнителните конструкции, изследва се тяхната конотативна натовареност, антропоцентричната им насоченост и др. Оказва се, че българинът притежава богато асоциативно мислене, което проличава от използваните образи или реалии, влизащи в ролята на *tertium comparationis*. Това мислене е подвластно на развитието както на езика, така и на обществото (навлизат нови технологии, реалии, появяват се нови актьори, които са популярни сред съвременното поколение и др.). В изследването е обърнато внимание и на едно от основните качества на сравненията, а именно да притежават идиоматичност, да има преосмисляне на елементите, съставлящи сравнението. Това качество започва все повече да се разклаща, тъй като използваните компоненти, на които се приписва качеството красив / хубав, действително го притежават, напр. сълзата, Афродита, розата, принцесата, слънцето, картината и др., но не са малко и тези сравнения, в които е привлечен алогичен образ в ролята на *comparatum* – срв. червея, гоблина, Квазимодо и др. Настоящото изследване показва, че човек не спира вниманието си само върху лошото и несъвършеното в околните, но и върху красиво в своето ежедневие.

- 8. Карталова 2023:** Карталова, М. *Българските пословици и поговорки с компонент част на тялото като изразител на народопсихологията на българина*. // В: VI International Scientific and Practical Conference «Scientific directions of research in educational activity», February 14 – 17, 2023, Osaka, Japan, p. 339 – 343. ISBN 979-8-88896-531-3; DOI 10.46299/ISG.2023.1.6

В сферата на настоящия текст попадат пословиците и поговорките в българския език, които се изучават към фразеологичната периферия или в отделната научна дисциплина, наречена паремиология. Обект на изследване са тези пословици и поговорки, в чиято структура се съдържа като компонент *част от тялото*, срв. **Ръка**, която дава не обеднява; **У краката** лъснат, **у главата** бръснат; Брат на брата по-дълбоко **очи** вади; Брада сива, **глава** дива и мн.др. В немалка част от приложените примери соматичната част е придружена от съгласувано определение, което засилва семантиката на конкретния соматизъм (срв. *Големи крака, сиромашка ръка; На спукани крака* жълти чехли; *Лоша дума от лошо сърце* излиза; *Чисто сърце* излиза на лице и др.). Като най-фреквентни се открояват следните компоненти: *глава* (в 71 единици), *око/очи* (в 59 единици), *ръка/ръце* (в 37 единици), *сърце* (в 36 единици) и *крак/крака/нога/нозе* (в 21 единици). В повечето случаи символиката, която носят соматизмите, е общоизвестна. В рамките на паремиите може да съществува както актуалната лексика за съответния компонент, така и диалектна такава, което има своето обяснение – пословиците и поговорките, част от българското народно творчество, са мостът, свързващ ни с предходните поколения.

- 9. Карталова 2023:** Карталова, М. *За образните сравнения с анималистичен компаратум в българския език*. // В: IX International Scientific and Practical Conference «Basics of learning the latest theories and methods», March 07 – 10, 2023, Boston, USA, p. 313 – 320. ISBN 979-8-88896-529-0; DOI 10.46299/ISG.2023.1.9

Настоящият текст изследва единици с устойчив характер в българския език, които имат специфична композиционна организация – изградени са по модела X като Y. В основата на проучването е и анималистичният компонент, изпълняващ функцията на компаратум в образните сравнения (срв. *глупав като овца, гледам като теле в железница, мълчалив като риба, работя като вол, обичаме се като кучето и котката, сам като кукувица, крадлив като сврака* и мн.др.). Възникването на образни сравнения с анималистична част в конструкцията се базира на преките наблюдения на хората над представителите на фауната. В основата на из-

следваните компаративни единици са залегнали асоциативните възприятия на взаимоотношенията между животните и човека. Заобикалящият ни свят се развива непрекъснато и ние се сблъскваме с нови и непознати реалии, които отъждествяваме с познатото и известното, а кое може да бъде по-познато на човек от неговото най-близко обкръжение – животните (външни белези, поведение, типични характеристики и пр.). Най-фреквентната зоолексема в структурата на сравненията е кучето. То е регистрирано в над 145 ОС, като във всички компаративни единици компонентът изпълнява ролята на *comparatum*. Значителна част от ОС са силно ориентирани около пейоративността като качеството (признакът или действието) директно се приписва на избраното животно. Затова повечето от ексцерпираните единици са изградени по модела А + като + N (прилагателно име + като + съществително име /животно/) или V + като + N (глагол + като + съществително име).

10. Карталова 2022: Карталова, М. *Дипломният проект – студентско предизвикателство или лесен път към придобиване на образователно-квалификационна степен.* // В: Дипломната работа от рамките на регламента до свободата на творчеството. Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2022, с. 71–79. ISBN 978-619-7663-40-2

Настоящата статия представя предимствата и недостатъците на двете форми за придобиване на образователно-квалификационна степен „Бакалавър“ и „Магистър“, а именно полагането на писмен държавен изпит или написването на дипломна работа. Изложените в текста виждания са плод на лични наблюдения, придобити и като дипломант, и като научен ръководител. Всяка от двете възможности си има своите позитиви, но правилният избор е строго индивидуален и зависи от личните ни интереси в научната проблематика. Написването на дипломната работа е сложна и компилативна задача, предполагаща и наличието на творчество, а подготовката за явяване на писмен държавен изпит трае през целия период на обучение на студент.

11. Карталова 2022: Карталова, М. *Езикова картина на света, отразена чрез зоо- и фитокомпонентни фразеологизми (компаративно изследване между българския и новогръцкия език).* Пловдив: Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, 2022, 440 с. ISBN 978-619-202-772-8

Монографията е въз основа на защитен дисертационен труд. В епицентъра на изследването влизат лексикографски регистрираните фразеологични единици (ФЕ) със зоо- и фитокомпонент в два балкански езика - българския и новогръцкия. Корпусът възлиза общо на 4738 ФЕ, от които 3811 ФЕ в българския език и 927 ФЕ в новогръцкия език. Избраните компоненти се оказват едни от най-фреквентните и устойчиви изграждащи части в състава на ФЕ. Изявен превес имат названията

на животните (предимно домашните – куче, котка, магаре, кон, мишка, овца и др.). Растенията по-рядко се привличат като образи във ФЕ, което е обвързано с възможните качества и отличителни белези, които им се приписват. Символните значения, свързани с животните и растенията, могат да се очертаят главно в две групи - група, включваща положително маркирани значения (търпение, доброта, работливост) и група с пейоративна насоченост (инат, лукавство, глупост, мързел). Компаративното проучване има предимно синхронен характер. Диахронията не може да бъде напълно изключена, тъй като са налице огромно количество историзми, диалектизми, архаизми, библеизми. Като основни характеристики на подобен род единици сме открили пейоративният оттенък и антропоцентричната насоченост. Обособени са четири групи ФЕ - фраземи, образни сравнения, паремии и клетви, пожелания и благословии, подложени на обстоен съпоставителен лингвистичен анализ.

12. Карталова 2022: Карталова, М. *За народопсихологията на българите, отразена в анималистичните пословици и поговорки (върху материал от българския език)*. // В: XI International Scientific and Practical Conference “Actual Problems of Learning and Teaching Methods”, December 06 – 09, 2022, Vienna, Austria, p. 427 – 432. ISBN 979-8-88831-929-1; DOI 10.46299/ISG.2022.2.11

Текстът си поставя за цел да илюстрира народопсихологията на българския етнос, която е въплътена в пословиците и поговорките с анималистичен компонент в състава си. В обсега на проучването попадат едни от най-честотните лексеми в конструкцията на подобен род устойчиви единици, тъй като животинските видове са от най-близкото до човека обкръжение, правят му впечатление с физическите си характеристики, отличителни белези, качества и пр. Сред най-фреквентните представители в българските пословици и поговорки са тези зоопредставители, които обитават нашия географски ареал (*кон, мечка, лисица, вълк, магаре, куче, петел, овца и пр.*). На базата ексцерпирания материал се забелязва, че в българските пословици и поговорки представителите на фауната могат да бъдат както обект, така и субект (срв. *Орел мухи* на лови и с *мухи* не се храни; *Биволицата* е черна, а бяло мляко дава; *Авлигата* е малка, но когато брани гнездото си и *усойницата* надвива и пр.). Отчита се и изключителният превес на паремиите с пейоративна натовареност, което може да се обясни с коригиращия и възпитателен ефект в рамките на пословиците и поговорките.

13. Карталова 2022: Карталова, М. *Наблюдения върху личното име и неговата иновация в конструкции от типа X като Y в българския език*. // В: Child is Father of the Man. 30 Years of English Philology at

Paisii Hilendarski University of Plovdiv. Plovdiv University Press, 2022, стр. 130 – 138. ISBN 978-619-7663-46-4

Настоящата статия е ориентирана в търсенето на пресечната точка между два лингвистични дяла – ономастиката и фразеологията (X като Y, напр. умен като Айнщайн, смел като Васил Левски, мъдър като Соломон, щедър като принцеса Даяна, силен като Зевс, красив като Ален Делон, грозна/зла като Баба Яга, жесток като Каин и мн.др.). Обект на изследване в текста са личните имена, които са регистрирани в специфичен вид лексикални единици в българския език. Опитваме се да дадем отговор на въпроса дали се извършва „модернизация“ на личното име в единици, които се характеризират с лексикална и синтактична устойчивост.

14. Карталова 2022: Карталова, М. *За българските фамилни имена с гръцка етимология (фамилии, свързани с църковната дейност)*. // В: X International Scientific and Practical Conference “Analysis of Modern Ways of Development of Science and Scientific Discussions”, November 29 – December 02, 2022, Bilbao, Spain, p. 450 – 453. ISBN 979-8-88831-928-4; DOI 10.46299/ISG.2022.2.10

В основата на представения текст попадат фамилните имена (ФИ) на българите, които са мотивирани от лексема с гръцка етимология (думи, навлезли от гръцкия в българския език), както и народопсихологичните аспекти, които разкриват за българския етнос. За целите на изследването са ексцерпирани над 1670 ФИ, като фамилните имена с гръцки произход наброяват малко над 170 единици и заемат трета позиция (нареждат се след ФИ, мотивирани от турски заемки и след ФИ с домашен произход). От общия брой на ФИ с гръцка етимология 25 са в сферата на църковната дейност. Такива имена са: Папазов/Папазчев, Дяконов, Зографов/Зографски, Клисаров/Клисарски/Клисаровски, Монахов и др. Навлизането на гръцката църковна лексика в българския език и нейното включване и утвърждаване във фамилноименната система може да се обясни и с факта, че българите и гърците имат една и съща религия – двата съседни етноса изповядват източното православие.

15. Карталова 2019: Карталова, М. *Относно гръцкото влияние върху отонимната апелативизация в българската фразеологична система*. // В: Научни трудове на ПУ „Паисий Хилендарски“, том 57, кн. 1, сб. А, 2019 – Филология, с. 37 – 45. ISSN 0861-0029

Обектът на изследване в настоящата статия съвместява две лингвистични дисциплини – ономастиката и фразеологията. Проучва се гръцкото влияние върху отонимната апелативизация, която засяга фразеологичната система на българския

език. За постигане на поставените цели са ексцерпирани 124 единици с лексикографски характер. Процесът на апелативизация на собствените имена е значим феномен не само за лексикологията, но и за области като синтаксис, лингвокултурология, морфология и др. От друга страна, информацията, която носят личните имена, има специфичен характер – тя е свързана с определен обект (човек, местоположение и др.).

16. Карталова 2017: Карталова, М. *Клетвите и народопсихологията на българина*. // В: Интуиция и компетентност в езика, литературата и образованието, Пловдив: Хоризонти, стр. 89 – 97. ISBN 978-619-7187-11-3

Статията изследва специфична група устойчиви изрази, които попадат във фразеологичната периферия. Клетвите в целевия език, като емоционален и експресивен изразител, имат за цел да предизвикат злото чрез силата на словото. Емоционалното състояние се предава чрез интонацията, акцента, темпото на говорене. Често в конструкцията се използват разнообразни изразни средства, допринасящи за тяхната образност (най-вече това са метафората, метонимията, сравнението, хиперболатата и др.). Този тип единици преплитат в себе си елементи от духовната култура на народа (съвкупността от фолклорни традиции, религия, нрави и обичаи, суеверия), от битата, времето, светоусещанията, манталитета и под. Клетвите са носител на само на културна информация, но и на езикова – в тях се съдържат остарели и диалектни думи, отразяващи особеностите на народната материална култура. Най-общо клетвата може да се определи като единица, насочена към даден адресат, който се е провинил спрямо адресанта, затова преобладаващата глаголна форма в състава на клетвите е второ лице, единствено число (срв. Да те очукат бълхите!, Свраки очите ти да изпият!, Стръвница да те яде! и пр.). Сред най-характерните конструкции за клетвите са кратките пожелателни изречения от типа: *да + кратка синтактична структура* и *нека да/дано да + кратка структура*. В състава на клетвите в българския език като най-фреквентни се открояват следните компоненти: *кучето* (срв. Кучета кръвта му да изпият!, Да ти ядат кучетата главата! и пр.), *конят* (срв. Нека ти кон от зоб загине!, Да те видя на дървен кон! и пр.), *орнитонимите* (срв. Орли и врани да те ядат!, Врана кост да ти не носи никъде!, Орли да го разкъсат!, На къщата ти бухали ще бухат!, Да не дочакаш кукувица! и под.), *гущери, червеи и жаби* (срв. Червеи да те ядат!, Гущери да му писнат в ушите!, Жаба да те изпие!, Триста жаби да те стиснат и пр.).

17. Карталова 2017: Карталова, М. *За личните имена в българската фразеологична система*. // В: Научни трудове на ПУ „Паисий Хилендарски“ – Филология, т. 55, кн. 1, сб. А, стр. 99 – 106. ISSN 0861-0029

Настоящата статия се фокусира върху личните имена в българската фразеологична система. Разглеждат се езикови единици, които се характеризират не само със структурна, но и с лексикална устойчивост. В текста се отчита преобладаването на антропонимите, които представляват богата палитра в изграждането на сравнения, както и значителното им еднообразие в останалите фразеологични групи.

18. Карталова 2016: Карталова, М. *Модата при имената в българските фразеологични конструкции от типа X като Y.* // В: Научни трудове на ПУ „Паисий Хилендарски“ – Филология, т. 54, кн. 1, сб. А, стр. 224 – 229. ISSN 0861-0029

В статията се разглеждат тенденциите при имената в специфична група фразеологични единици в българския език. Сравнителните конструкции, както и останалите фразеологични единици, притежават стабилен лексикален състав. Всеки индивид прави съпоставка въз основа на познатото и известното, което се отразява и върху разглежданите компоненти – те също подлежат на иновация – в структурите се привличат и предпочитат имена на приказни герои, спортисти, актьори и др. вместо названия на божества и пр.

19. Карталова 2016: Карталова, М. *Наблюдения върху образните сравнения с название на растение в българския и новогръцкия език.* // В: Сборник с доклади от Седемнадесетата национална конференция за студенти и докторанти „Словото – традиции и модерност“, Пловдив, 21 – 22 май 2015, стр. 164 – 169. ISBN 978-619-202-137-5

Обект на изследване в настоящата разработка са лексикографски регистрираните сравнителни конструкции в българския и новогръцкия език, които съдържат в състава си компонент *название на растение*. Проучването си поставя за цел да открие наличието на сходства и различия при образните сравнения в двата съседни балкански езика, кои фитокомпоненти се предпочитат и генерират голям брой компаративни структури, има ли разлика в структурно и семантично отношение и пр. За целта на проучването са ексцерпирани общо 453 образни сравнения (342 единици в българския език и 111 единици в новогръцкия език). И в двата целеви езика най-често се привличат названията на *отделни цветя* (срв. красива като роза, бяла като маргаритка, нежен като момина сълза, червен като роза, бодър като кукуряк, червен като мак и мн.др.) и *дървесни видове* (срв. строен/висок като топола, строен като фиданка в градина, здрав като дъб, вирея като върба във вода и пр.), както и самата лексема *цвете* (срв. красива като цвете, нежен като цвете и

пр.). Сравненията са показателни и от народопсихологична гледна точка. Разкриват естетическата и емоционалната потребност на човека за изразяване на оценъчно отношение към обекта.

20. Карталова 2015: Карталова, М. *За лексикалния фитокомпонент във фразеологичните системи на българския и новогръцкия език.* // В: Научни трудове на ПУ „Паисий Хилендарски“ – Филология, т. 53, кн. 1, сб. А, стр. 648 – 655. ISSN 0861-0029

Обект на настоящото изследване са фразеологичните словосъчетания в българския и новогръцкия език, които съдържат в структурата си название на растение. Структурите, които са разгледани в текста, принадлежат както фразеологичното ядро, така и към фразеологичната периферия, като се стремим да установим в кои от изследваните съчетания фитокомпонентът е предпочитан като лексема. Въз основа на проведените наблюдения се оказва, че фитокомпонентът се среща често в сравнителните конструкции и в пословиците и поговорките, тъй като човекът сравнява с това, което му е познато.

21. Карталова 2015: Карталова, М. *National Psychology Reflected in Zoo Component (Study on Bulgarian and Modern Greek Language).* // В: Балканско езикознание, LIV, 1, стр. 51 – 55. ISSN 0324-1653

Обектът на изследване в представения текст е народопсихологията, отразена в фразеологичните единици, които са част от българската и гръцката фразеологична система, а обектът е ориентиран около тези конструкции, които съдържат зоокомпонент в състава си. Това са единици с устойчива структура, а зоокомпонентните фразеологизми показват манталитета, обичаите и културата на определена нация, а същевременно играят и важна роля в двата езика. Животните са неразделна част от ежедневието на човека и са обект на прякото му наблюдение. Интересен факт, произтичащ от изследването, е защо някои анималистични представители са предпочитат пред други и какво символизират те.

дата: 07.01.2025 г.
гр. Пловдив

подпис:
гл. ас. д-р Марияна Карталова